

Anna B. Kowalska

Badania zachodniej części kwartału V, red. Karol Kwiatkowski,
Archeologia Stargardu; t. 1, Stargard 2012, 298 s.
ISBN 978-83-61456-56-8; ISSN 2299-6389

„Archeologia Stargardu” jest nową serią wydawniczą powołaną w celu prezentacji bogatych źródeł archeologicznych z badań archeologicznych w tym mieście. W pierwszym tomie zostały przedstawione wyniki badań nad zachodnią częścią kwartału V – analiza i interpretacja średniowiecznych, nowożytnych i współczesnych źródeł archeologicznych z przyrynkowej części Starego Miasta, z czterech działek przy ul. Grodzkiej i Kramarskiej, z wykopalisk przeprowadzonych w latach 2010–2011. W części wstępnej omówiono stratyografię oraz zawartość poszczególnych warstw kulturowych i obiektów. Bardziej rozbudowane są kolejne rozdziały poświęcone omówieniu poszczególnych kategorii źródeł, które rozpoczyna prezentacja rozplanowania przestrzennego zabudowy, wielkości i układu działek oraz początków zasiedlenia omawianego rejonu miasta. W najstarszym poziomie osadniczym odkryto relikty zabudowy drewnianej, w tym palisadowej, zaś najstarszym obiektem murowanym o charakterze mieszkalnym była późnogotycka ściana sąsiedzka kamienicy we frontowej części kwartału przy ul. Grodzkiej. Rozdział o zabudowie uzupełnia wykaz mieszkańców i właścicieli działek, począwszy od roku 1627.

Omówienie źródeł tzw. ruchomych rozpoczynają uwagi na temat średniowiecznej ceramiki naczyniowej. Zestaw naczyń Autorzy określili jako *typowy dla wszystkich średniej wielkości miast Pomorza Zachodniego w późnym średniowieczu*. W zbiorze ceramiki nowożytnej wyróżniono naczynia tzw. stołowe, kuchenne i sanitarne oraz fragmenty kafli piecowych i jednorodnych fajek glinianych. W zespole ułamków przedmiotów szklanych odnotowano przedmioty średniowieczne, głównie fragmenty pucharków z żeberkami z 1. połowy XIV wieku oraz nowożytne, datowane szeroko od końca XVII do połowy XIX stulecia. Niewielką grupę wyrobów metalowych reprezentują przede wszystkim noże. Wyróżniono ponadto szpilki, guzik i dwie monety – srebrny denar miasta Szczecina z 1. połowy XV wieku i dwa fenigi Fryderyka Wilhelma z lat 1640–1688. Stosunkową liczną grupę znalezisk stanowią średniowieczne wyroby skórzane,

wśród których były przede wszystkim części obuwia i przedmioty nieokreślone funkcjonalnie ze śladami po szyciu. Na późne średniowiecze są datowane także wyroby z drewna wydobyte z latryny. Są to przedmioty codziennego użytku, przede wszystkim fragmenty naczyń ciosanych (klepkowych) i toczonych. Starogardzkie naczynia z kwartału V nie odbiegają od tego typu znalezisk z innych miast późnośredniowiecznych.

Interesującą grupę znalezisk tworzą militaria, dokumenty i akcesoria mundurowe odkryte w siedzibie NSDAP przy ul. Grodzkiej. W skład militariów wchodzi między innymi broń palna, łuski amunicji i broń biała. Wyróżniono ponadto klamry do pasów, ryngrafy, fragmenty płaszczy i mundurów oraz kule do ćwiczeń fizycznych.

Opisy materiałów archeologicznych uzupełniają analizy specjalistyczne szczątków roślinnych pochodzących z wypełniska późnośredniowiecznej latryny oraz szczątków osteologicznych. Na podstawie analizy wszystkich źródeł ustalono, że badaną część miasta zamieszkiwała ludność zróżnicowana zawodowo: szewcy, krawcy, ślusarze, kucharze. Projekt potwierdził istotną rolę miejskich badań archeologicznych w rekonstrukcji procesów historycznych, także historii najnowszej. Książka jest bogato ilustrowana rysunkami przedmiotów i kolorowymi fotografiami. Każdy rozdział ma obszernie streszczenie w języku niemieckim.